

Opgave 5 Verkiezingen en kiezersgedrag

Bij deze opgave hoort figuur 2 uit het bronnenboekje.

Politicoloog Rudy Andeweg van de Universiteit Leiden zegt dat “de electorale risico’s van regeringsdeelname sterk zijn gegroeid”¹⁾. Andeweg vindt dat pijnlijk en oneerlijk, want regeringspartijen worden afgerekend op beleid waar zij steeds minder invloed op kunnen uitoefenen. “Een regering heeft slechts beperkte mogelijkheden om het beleid een nieuwe richting te geven,” schrijft Andeweg.

- 1p **29** Noem twee omgevingsfactoren die maken dat nationale regeringen steeds minder mogelijkheden hebben om beleid in hun eigen richting vorm te geven.
- 2p **30** Leg uit hoe door elke factor de mogelijkheid om eigen beleid te maken, wordt beperkt.

Maak gebruik van figuur 2.

Op 9 juni 2010 waren er verkiezingen voor de Tweede Kamer. Enige dagen voor deze verkiezingen publiceerde Maurice de Hondt de gegevens van een peiling (figuur 2) in een artikel.

“Enkele dagen voordat de Tweede Kamerverkiezingen van 2010 plaatsvinden (9 juni 2010) kan al een goede indruk gegeven worden van de grote mate van volatiliteit van het Nederlands electoraat. Dat kan door het voorgenomen stemgedrag af te zetten tegen de keuze bij de vorige verkiezingen. (En inmiddels geeft ruim 80 procent van degenen die een partij noemen aan vrijwel zeker te zijn van hun keuze).”

Wanneer je verkiezingsuitslagen analyseert, kun je niet alleen kijken naar de verschuivingen binnen het electoraat tussen politieke partijen, maar ook naar de verschuivingen binnen het electoraat tussen ideologisch verwante partijen dat wil zeggen tussen linkse of rechtse partijen.

- 3p **31** Welke conclusie kun je op grond van figuur 2 trekken als je kijkt naar de verschuivingen van het electoraat tussen ideologisch verwante partijen? Ga uit van de onderverdeling in links en rechts.
Licht je antwoord toe aan de hand van gegevens van linkse en rechtse partijen uit figuur 2.

noot 1 bron: Andeweg, R. ‘Regeren: kost veel, levert weinig op’. Gepubliceerd op 10 februari 2011: <http://www.kennislink.nl/publicaties/>

Opgave 5 Verkiezingen en kiezersgedrag

figuur 2

		Gestemd bij Tweede Kamerverkiezing 2006										
	Allen	PVV	VVD	CDA	CU	D66	PvdA	SP	GrLinks	SGP	Pvd Dieren	Weet niet
Aantal zetels '06	150	9	22	41	6	3	33	25	7	2	2	
PVV	10%	68%	12%	5%	2%	2%	4%	8%	2%	6%	8%	18%
VVD	18%	11%	67%	25%	3%	9%	3%	5%	2%		5%	15%
CDA	12%		2%	39%	7%	3%	1%			10%		5%
Chr.Unie	4%			3%	52%					3%		2%
D66	6%	2%	4%	3%	3%	50%	9%	6%	10%	2%	7%	6%
PvdA	15%	1%	1%	3%	3%	7%	54%	18%	7%		6%	9%
SP	7%	1%	1%	2%	1%	4%	3%	35%	3%		5%	4%
GrLinks	6%		1%	2%	5%	4%	7%	10%	56%	1%	7%	7%
SGP	1%				5%					78%		1%
Pvd Dieren	1%	1%						1%	1%		41%	1%
Andere partij	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%		2%	1%
Weet niet	19%	14%	12%	16%	18%	19%	17%	15%	18%	1%	20%	41%
Totaal %	100%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

bron: De Hond, M. 'De sterke volatiliteit¹⁾ van het Nederlandse electoraat'.

Gepubliceerd op 6 juni 2010, www.joop.nl/opinies

Toelichting

Deze tabel moet verticaal afgelezen worden. De tweede kolom laat bijvoorbeeld zien dat van de PVV-kiezers uit 2006 68% weer PVV stemt, 11% VVD en 2% D66.

noot 1 Met volatiliteit van het electoraat wordt bedoeld dat meer of minder kiezers zich niet gebonden voelen aan een partij, maar hun keuze van verkiezing tot verkiezing aanpassen.